

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Po krizi.

Trátara — trátara — trátara — táaa. — Tako je včeraj javna tromba dala znamenje — da je »abgeplizen«. Večerne vesti so že označile popoln mir. Ne sicer za vselej — ampak vsaj za nekaj časa, dokler ne bodo iznajdljivi ljudje našli novega vzroka za krizo.

Kriza je torej konec.

Kriza je bila huda in resna. Čutili smo jo povsod — in zdaj se, da bomo nje posledice čutili tudi v bodoče.

Predvčerajšnjem so poročali listi, da bo Avstrija Srbiji dala ultimatum. Vse je kazalo, da sploh ni več rešitve. Še včeraj so imeli nemški listi poročila, da je konzul Prochazka najbrže mrtev. Ako bi to bilo res, bi bila najbrže vojna neizogibna. Toda izkazalo se je, da je Prochazka živ in zdrav. Srbska vlada je že davno trdila — toda v Avstriji niso verjeli. Konzul Prochazka je sam telegrafiral, da je živ in zdrav — toda nemški listi so pisali, da si je najbrže kak srbski uradnik dovolil šalo — (ki si jo znajo samo baje v Srbiji dovoliti) — da je torej telegram ponarejen — in da niso verjeli. (NB, nemški listi zato niso bili konfiscirani!) Srbski diplomati so bili toliko diplomatični, da so to neverjetnost porabili Srbiji v prid in so se v svoji depeši izrazili, da je pripravljena dati vsako zadoščenje, ako se je konzulu kaj pripetilo. To klavzulo so porabili v Avstriji in so rekli: »Srbija nima čiste vesti — sicer bi ne pisala kaj takega.« Na vsak način so hoteli imeti črno na belem, da je konzul — mrtev. Zdaj pa se je izkazalo, da je živ in zdrav. Oni, ki so hoteli imeti blamažo za vsako ceno — jo imajo. Take blamaže povzročajo — nemško naziranje o Srbiji, ki ima Srbe še vedno za nekaj manj vreden narod. Taki nazori so nam že mnogo škodovali. Pri nas je bilo veliko vzne- mirjenje zaradi Prochazke — poročevalec du- najske »Zeit« pa poroča, da je afera Prochazka pustila Srbe čisto hladne in da se vsled straš- nih vesti niso nič razburjali. Poročevalec pravi, da gledajo v Srbiji na Avstrijo prav tako — kakor v Avstriji na Srbijo — da se torej nič ne boje.

Afera Prochazka je torej končana in bo ostala najbrže našim diplomatom še dolgo v spominu —

Prišla pa je še druga izprememba — da skoraj razočaranje. Prestolonaslednik in šef generalnega štaba Schemua sta bila v Berlinu in oni, ki hočeta imeti vojno za vsako ceno — so polagali v ta poset mnogo nade. »Prestolo- naslednik ni šel samo na lov«, so pisali nemški listi in »Schemua ni šel samo na uro gledat.« Tako so pisali in nihče ni dvomil, da je ta poset velike važnosti. Mislili so tudi, da se bo ta po- set končal popolnoma po volji hujškačev. Saj je Nemčija vojaška država in se rada pobaha s svojo bojno silo — poleg tega so tudi njeni interesi v nevarnosti. Toda v Berlinu so mirno odgovorili, da ne kaže delati vojne. Sveto- vali so, da naj se počaka do konca vojne in takrat se bodo vprašanja na jugu skupno re- šila...

»N. Fr. Presse« je prinesla prav lep članek o berlinskem posetu in je povedala jasno: Av- stro-ogrška monarhija Srbiji ne bo podala ul-

timata. To se pravi, v Berlinu so proti vojni. Ako bi bili dahi v Berlinu le malo nade — to bi bil po nemškem časopisu krik o »nibelunski zvestobi« — toda zdaj je vse tiho in mirno.

Pred nekaj dnevi smo pisali, da je drugod lepa navada, da se države ne vmešavajo v vojno, dokler traja vojna z drugo državo — ampak da šele po vojni zahtevajo svoj delež. Ker takrat to ni bilo mnenje naših diplomatov — smo se že bali, da bomo konfiscirani — in glejte — danes se čita, da je stopila avstrijska vlada na to stališče t. j. pripravljena je poča- kati, da bo konec balkanske vojne — potem pride vprašanje Albanije in pristanišče ob Ad- riju zopet na vrsto. Ko bi bila naša vlada prej stala na tem pravem stališču, bi ne bilo treba težkih in dragih kriz —

V Berlinu torej niso za vojno. Zakaj pa ne? Ne kaže jim. Kdor pozna nemški ponos in nem- ško bahanje — ta ve, da bi šla Nemčija takoj na boj — ako bi količkaj kazalo. Toda narodno- gospodarsko stališče je zmagalo nad nepremiš- ljeno nadutostjo. Strokovnjaki pravijo, da Nem- čija ne sme riskirati vojne proti Rusiji. To bi bila njena gospodarska smrt. Cel nemški izvoz bi trpel pod groznim udarcem, ki bi spravil dr- žavo v težko krizo. Zato so v Berlinu rekli, da od potsdamskega sestanka sem žive z Ru- sijo v najlepšem prijateljstvu in da nimajo vzroka, da bi se z njo spuščali v vojno — za- radi Albanije. Iz tega se vidi, da celo v Nem- čiji, kjer se rada dela bojna politika — zmaguje trezna gospodarska politika. Morebiti bo pri nas sedaj prišlo spoznanje, da bi bilo to tudi za nas bolje in da bi imela država le korist, ako bi bila poslušala ono slovansko javno mnenje, ki je bil z gospodarskega stališča — proti vojni. Toda ti glasovi so ostali žal brez uspeha — in avstrijski narodi bodo čutili posledice naše vojne politike. To je uspeh onih nemških listov, ki so toliko pisali o patriotizmu. Ako natančno pregledamo našo diplomacijo, se nam zdi, da je bil gospod Berchtold še dovolj previden, da je skušal ohraniti mir in red — in da so drugi več zakrivali, nego on. To je posledica tega, ker se je vsako hujškanje smatralo za patriotično in je šlo mirno mimo očij drž. pravdnikov — dočim se je vsaka pomirjevalna beseda smatrala za srbofil- stvo in za veleizdajalstvo. Za enkrat je torej kriza končana — toda lahko se vrne. V nem- ških listih smo čitali vesti — da vre v Man- džuriji. S tem se je hotelo Rusijo opozoriti, da ji preti nevarnost na Vstoku. Ta poskus se ni posrečil — v Mandžuriji o kaki vstaji niso nič vedeli in so se prav čudili, ko so brali te laži.

Rusija se seveda ni dala motiti in je stala na svojem stališču. Pri resnem položaju na Balka- nu bi je gotovo Mandžurija — ne ganila. Kaj bo torej sedaj? Napetost med evropskimi državami bo trajala še nekaj časa. Stvari na Balkanu se bodo razvijale naprej — dokler ne bo konec vojne. Po vojni pride konferenca evropskih ve- lesil in tam se bo odločevalo. Tako je bilo že na- prej določeno.

Kaj pa se zgodi potem?

Mi mislimo, da tudi potem — ne pride do vojne.

Vojna.

Mirovna pogajanja na Balkanu, najbrže ne bodo imela uspeha. Izgledi so jako slabi in vsak čas je pričakovati, da izbruhne krvolite z vsi silo. Vse kaže, da se bo že te dni pričela strašna bitka pri Čataldži, kjer bo potem padla končna odločitev. Če zmagajo Bolgari, bo zapečatena tudi usoda Carigrada, če zmagajo Turki, se bo vojna še nadaljevala. Seveda niti od daleč ni pričakovati, da bi demoralizirana turška armada dosegla kak uspeh. Bolgari so se pred Čataldžo imenitno utrdili in tudi znatno ojačili svojo ar- mado. Vrh tega vozijo proti Čataldži vlaki ne- prestano tudi razpoložljive srbske čete, da bo Bolgarska v veliki premoči.

Danes se vrše zadnji sestanki bolgarskih in turških delegatov. Najkočljivejša točka je vpra- šanje izročitve Drinopolja, v kar Turki pod no- benim pogojem nočejo dovoliti.

Gotovo je, da bodo zavezniki napeli vse si- le, da stro zadnji turški odpor. Ne samo pri Ča- taldži, ampak tudi pred Drinopoljem in Skadrom je pričakovati te dni odločilnih bojev. Pred Skadrom je prevzel poveljstvo kralj Nikita sam.

V interesu balkanske zveze je, da se vojna na Balkanu kolikor mogoče hitro konča, da bo potem imela proste roke pri reševanju medna- rodnega položaja. Zlasti velja to za Srbijo, ki je v ostrem konfliktu z Avstrijo. Mednarodni polo- žaj je še vedno skrajno nejasen.

SRBI PRED DRAČEM.

Trst, 26. novembra. Avstrijski »Lloyd« je dobil brezlično brzojavno obvestilo od svojega parnika »Wurmbrand«, ki se nahaja v luči Drač, da so srbske čete zavzele Iloto, 11 km od Drača. Padec Drača je pričakovati že tekom da- našnjega dne.

BOJI OKOLU SKADRA IN TARABOŠA.

Cetinje, 26. novembra. Iz Medue se poroča: Bombardiranje Taraboša in Skadra se nada- ljuje po določenem načrtu. Turški ogenj je ve- dno slabši. Turki se ne vračajo več na Siročko goro, odkoder so ponavadi napadali. Včeraj so Turki napadli desno črnogorsko krilo pred Skadrom in poskušali zavzeti pozicije okoli Oblika. Bitka je trajala do 12. ure ponoči in so se morali Turki umakniti nazaj v Skader. Turške izgube so velike, črnogorske neznatne. Prodiranje proti Kuzatu je vsled poplave Drina in Boiane nemogoče. Vrh tega so tudi pota neprehodna. Vendar je razpoloženje v črnogorski armadi kljub velikemu neurju naravnost izvrstno.

Cetinje, 26. novembra. Poveljstvo črnogor- ske armade pred Tarabošem in Skadrom je pre- zvel kralj Nikita sam. General Vukotić je ime- novan šefem generalnega štaba cele črnogor- ske armade.

KRVAVI BOJI PRED DRINOPOLJEM.

Sofija, 26. novembra. Včeraj je turška po- sadka zopet ponovila generalni izpad iz Drino- polja. Bolgari in Srbi so jo pogнали po krvavem klanju nazaj v trdnjavo. Pri tej priliki so Bolgari in Srbi zavzeli nove pozicije.

Milan, 26. novembra. »Secolo« poroča iz Sofije: Včeraj so Bolgari zavzeli utrdbę Kalan Tepe in Kuin Tepe jugozapadno od Drinopolja. Bolgarska artiljerija je koncentrirala svoj ogenj na vasi Dondjere in Ergeli, ki se nahajata v tur- škikh rokah in ju zapalila.

Milan, 26. novembra. »Corriere della Sera« poroča iz Mustafe paše, da se kanonada okolu

Možic išče čez bojišče — in to vpraša: »Kje je neki Zekki — paša?«

Drinopolja neprestano nadaljuje. Turki napenja- jo vse sile, da bi zopet osvojili utrdbę Papas Tepe. Včeraj cel dan je turška posadka pod za- ščitlo svoje artilerije skušala prodrati na hribe okoli Papas Tepe, a bolgarski in srbski topovi so odbili vse turške balonjetne naskoke in po- gnali Turke nazaj v trdnjavo.

MEDNARODNA SITUACIJA.

Dunaj, 26. novembra. V dobro informiranih krogih so z ozirom na mednarodni položaj po- roča sledeče: Mednarodni položaj se tekom da- našnjega dne ni niti poboljšal niti poslabšal. Vsa kritična vprašanja se nahajajo v istem štadiju kakor včeraj in predvčerajšnjem. Vesti, da je Avstrija že pristala na mednarodno evropsko konferenco, se ne potrjujejo. Istotako Avstrija tudi ni zadovoljna s tem, da bi se rešitev srbsko-avstrijskega konflikta zavlačevala do kon- ca balkanske vojne.

Belgrad, 26. novembra. Veliko senzacijo je danes zbudilo tukaj dejstvo, da je včeraj srbski ministrski predsednik Pasić dalje časa konferi- ral z ruskim poslanikom Hartwigom in da se je po tej konferenci nato vršila seja ministrskega sveta. Splošno se zatrljuje, da dela srbska vlada vse spoznamno z Rusijo. Neka kompetentna oseba je izjavila, da odpošlje Srbija na Čataldžo 100.000 vojakov, a na vprašnje, če je to v skla- du z današnjim napetim položajem, je odgovor- ila, da se bo kriza mirno rešila. Tudi to potrjuje mnenje, da je Srbija v popolnem sporazumu z Rusijo.

Dunaj, 26. novembra. V belgrajski trdnjavi se opaža nenavadno živahno gibanje in velike priprave. Več težkih trdnjavskih topov je že postavljenih. Delo izvršujejo turški in albanski vjetniki.

Budimpešta, 26. novembra. Iz Zemuna se poroča, da je od danes naprej prepovedan uhod v belgrajsko trdnjavo vsem civilnim osebam. Turški vjetniki pridno utrjujejo trdnjavo.

Berlin, 26. novembra. Iz Sasnovica se poro- ča, da ruska armada na meji pripravlja velike priprave in pridno grade mostove. Te vesti so

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Ovadili so ga velikemu profosu, ki ga je pozval k sebi.

Živa duša ni izvedela, kaj sta se zmenila med sabo ta dva moža. Toda Tito se je vrnil v svojo štacuno z mirnim usmevom na ustnicah, in gospeska ga ni vznemirjala nikoli več.

Ogorčenje ljudstva je dobilo drugo obliko. Zasramovali so ga na ulici in ga preganjali s palicami in kamenjem.

Tito se ni pritoževal. Počakal je. Kmalu nato je izbruhnila med otroci v ti- stem delu mesta čudna, nalezljiva bolezen. Najslavnejši zdravniki niso vedeli, kakšno ime bi ji dali.

Troje otrok je umrlo za njo.

Od tistega dne so pustili lečnika pri miru.

Sice pa so se odpirala vrata njegove pro- dajalne le redkokdaj podnevi. Pač pa se je zgo- dil ponoči tuintam, da so slišali sosedje pre- vidno trkanje na oknice.

Tito je pogledal skozi linico in šel nato od- pirati.

Poseti teh ponočnih odjemalcev so morali biti brez dvoma jako dobičkanosni, zakaj pra- villi so ljudje, da ima naložene pri bankah ogromne vsote.

Majhne rasti, brez opredeljene starosti, s črnimi lasmi, gladko počesanimi po temenu, po- ševnim čelom, brezbradim licem, ostrimi in hkrati plahimi očmi, tenkim, koščeni nosom, rdečimi, drobnimi dolgiimi in žilavimi roka-

mi, šepast na eni nogi — po vsej svoji zunanjo- sti bi bil Napolitanec Tito smešen, če ne bi bil vzbujal strahu.

Ako si ga pogledal, si čutil pred seboj ne- kakšno zlo naravno moč.

»Ali ne motim gospoda velikega profosa?« je vprašal z jasnim glasom.

»Nikoli me ne motiš, Tito, ker mi prineseš vselej kako novico.«

Tito je uprl roke v hrbtnik bližnjega stola in poškilil s strani na svojega sobesednika.

»Današnja novica je jako važna.«

Govoril je počasi in razločno odsekaval besede.

Oster opazovalec bi bil videl na prvi mah, da jih prodaja za suho zlato.

»Govori torej.«

»Čuden poset sem imel sinoči, ki bo ve- komaj v čast moji skromni štacuni.«

»Ali je bil kdo z dvora?«

»Bila je oseba, ki je — ali je vsaj bila — nekoč — vsegamočena na dvoru.«

Gospod De Monklar mu ni zastavil novega vprašanja. Izsledovati skrivnosti, ki ga je spravil Italijan na njihovo sled, je bila ena izmed njegovih redkih zabav.

»Kdo je bil to... ženska?«

»Ženska.«

»Gospa vojvodinja Etanpska?«

Bistroumnost vaše ekscelence je čudovita! je vzklil Italijan z vsemi znaki globokega občudovanja.

»In kaj je hotela vojvodinja?«

»Saj veste, gospod, da je gospa Sent-Al- banska že tri dni v ječi, odkar je izginila na tako čuden način onale — a pustimo to. No, in gospa vojvodinja Etanpska je hotela poslati gospe De Sent-Alban nekaj sadja, da ji olajša

jetništvo —

Gospod De Monklar je kar odskočil.

Povejmo vse. Pošiljatev ni bila ravno ti- sto, kar se mu je zdelo najbolj čudno. Preveč dvorskih prijateljev je videl, ki so se končala na ta preprosti in žalostni način, da bi ga pre- senetila takšna novica. Neumoven mu je bil samo vzrok pošiljatev.

Zakaj se hoče vojvodinja Etanpska izne- biti gospe Sent-Albanske?

»Ali ni povedala vojvodinja ničesar dru- gega?«

»Nič drugega, samo to, da moram poslati sadje še danes, danes za vsako ceno.«

»Pa si ji obljubil?«

»Obljubil sem ji.«

»In zdaj?«

»Zdaj bi rad, da mi vi svetujete, gospod veliki profos.«

Gospod De Monklar se je jedva vidno na- smehnil.

»Ali si ne upaš brez mene?«

»Brez vas si ne upam ničesar, odkar sem se posvetil službi vaše ekscelence.«

Za hip je veliki profos potehtal v svojem gnevem duhu posledice besede, ki jo izprego- vori v naslednjem trenutku.

Ako prepove pošiljatev, reši gospo De Sent-Alban, ki mu je malo do nje.

Ako pa jo devoli, dobi strašno orožje zo- per vojvodinjo Etanpsko, ki ji pride prej ko slej na sled, kakšni nagibi so jo vodili.

»Tito,« je rekel z resnim glasom, tudi meni bi bilo težko, ukreniti kaj zoper ukaze vojvo- dinje Etanpske. Pošlji sadje, ki ga je naročila!«

»Uboga gospa Sent-Alban!« je zamrmral Italijan.

In to je bil ves nagrobni govor za staro častno damo.

Gospod De Monklar je zapazil, da Tito še

ne odhaja.

»Kakšna je druga novica?« je rekel s svo- jim mračnim glasom.

»Vaša ekscelence je ugenila, da imam še nekaj na srcu,« je odgovoril spretni Italijan. »Toda druga novica je manj usodna: našel sem gospoda Sansaka.«

»Ah!«

»Ranjen in izpačen se skriva v majhni hi- šici neke v Vensenu.«

»Skriva se!« je vzklil gospod De Mon- klar s presenečenjem.

»Ponosen je bil na svojo zunanost; celo nekoliko se je domišljal ubogi gospod De San- sak. Toda suneč z bodalom mu je razcepil ob- raz od brade do čela. Zdaj ga je grdoba gle- dati.«

»Kralj bo nejevoljen,« je povzel veliki pro- fos z brezbrzi glasom. »Ali se je zgodilo to v kakem dveboju?«

»B! je navaden pretep, ali bolje rečeno, zaseda.«

»Pripravljena gosposu Sansaku?«

»Pripravljena p o gosposu Sansaku.«

»Govori jasneje.«

»Gospod De Sansak in devet do deset kla- težev je hotelo zaklati nekega mladega moža, ki je nevšečen gosposu Sansaku. Toda mladi mož se je branil bolje, nego so pričakovali.«

»Ali veš njegovo ime?«

»Ve ga tudi vaša ekscelence, ki bo jako nejevoljna, ko izve, da je ušel iz tistega spo- pada z živ in živ.«

»Povej naglo.«

»Manfred! Če ne on, je pa Lantné!«

Iz ust gosposu De Monklarja se je začul

vzkrík podoben rlovenju:

»Lantné!«

Val krvi mu je zalil blede lice.

izvale v Berlinu in na Dunaju veliko razburjenje.

Carskoje selo, 26. novembra. Car Nikolaj je danes sprejel v posebni avdienci avstrijskega poslanika v Petrogradu grofa Thurna-Valsarino.

London, 26. novembra. »Times« poroča o pogovoru s srbskim ministrskim predsednikom Pasićem sledeče: To kar mi zahtevamo je minimum. Hočemo na vsak način gospodarsko neodvisnost, to je slobodni dohod k Jadranskemu morju. V to svrhu mora dobiti Srbija 50 do 60 km obale od Leša do Drača. Ta obala bi morala biti spojena s srbskim teritorijem od Drača do Ohridskega jezera, in od Leša do Djakove na severu. Vendar so zgodovinske zahteve Srbije še večje. Usodo Albanije južno od linije Drač-Ohridsko jezero prepušča Srbija vevlastim, kljub temu, da avtonomija Albanije ni niti v interesu Albanije same niti v interesu Evrope.

Petrograd, 26. novembra. Car je včeraj razven avstrijskega poslanika sprejel v avdienci tudi dvornega ministra Fredericksa, vojnega ministra Suhomlinova, šefa ruskega generalnega štaba Žilinskega, generala Mayendorffa, generalnega inšpektorja kavalarije Ostrogradskega, šefa gardnega kora Bezobazova, generala Kasnakova in Vitulova, ministrskega predsednika Kokovceva, zunanjega ministra Sasanova, mornariškega ministra Origoroviča in celo vrsto generalov.

Krakov, 26. novembra. Vsi potniki iz Ruske Poljske poročajo, da so vsi poljski polki v Rusiji prestavljeni na Kavkaz.

Dunaj, 26. novembra. Dočim se je včeraj poročalo o velikih mobilizacijah v Rusiji, Nemčiji in Franciji, se danes govori, da tem mobilizacijam ni pripisovati prevelike ostrine. Iz Petrograda se poroča, da ruska mobilizacija nima nobenih agresivnih tendenc proti sosednim državam, ampak da je mobilizacija odredjena le radi protiruskega hujškanja na Poljskem in v Rumuniji. Nemško časopisje odločno dementira vse vesti o mobilizaciji nemške armade na vzhodni meji in trdi, da so številni vagoni odpisani na vzhodno mejo le radi prometno-tehniških razlogov. Na enak način se tolmačijo vojaške odredbe na Francoskem, kjer je istotako veliko število vagonov odpisanih na severovzhodno mejo. Ni nam treba povdarjati, da je osebnost in tovarni promet na železniški progi Varšava-Dunaj radi popravljanja proge ustavljen. Jasno je in tudi z uradnih strani se toliko dopušča, da so vse vevlasti spoznale potrebo vojaških priprav, ki so potrebne za sigurnost in lastni interes. Z ozirom na vse te okoliščine je jasno, da se mednarodni položaj ni poboljšal, ker vse vevlasti žele, da se aktualni srbsko-avstrijski konflikt reši na evropski konferenci. Seveda je ta konferenca sama na sebi ravno tako velik konflikt. Situacija bi se izboljšala le v tem slučaju, ako bi se Nemčiji posrečilo pripraviti Avstrijo do popustljivosti napram Srbiji in do evropske konference. Na to konferenco so že pristale Rusija, Francija in Anglija. Pogajanja med Dunajem, Berlinom in Petrogradom se nadaljujejo. Poroča se o posebnih mislih, posebnih vladarskih lastnoročnih pismih, o ministrskem svetu v Belgradu, o konferenci Pasića s Hartwigom in o samozaveznosti Srbije, ki baje noče čisto nič odnehati. Zajedno se tudi poroča, da vevlasti napenjajo vse sile, da preprečijo katastrofo. Vse to ne more izbrisati utisa, da se bo bodoča diplomatska akcija vršila pod utisom oboroženja vseh držav. Dobro je pogodil oni, ki je izjavil, da nobena država ne bo poprej izjavila, da mobilizira, dokler ne bo mobilizacija že končana. Ko bodo vse priprave gotove, upamo, da bodo zvedeli resnico o mobilizaciji Rusije in Francije. Zboljšanje mednarodnega položaja bi bilo mogoče danes pač samo v tem slučaju, ako se Nemčiji in Rusiji posreči, pripraviti Avstrijo do popustljivosti napram Srbiji. Danes še nimamo ničesar pozitivnega, da se je to tudi že zgodilo.

ZAVZETJE CHIOSA.

Atene, 26. novembra. Uradno se poroča, da je grška mornarica zavzela sedaj tudi otok Chios.

Atene, 26. novembra. »Agence d'Athènes« poroča: Polkovnik Delagramatica brzojavlja iz Chiosa, da so se grške čete eno uro hoda od glavnega mesta izkrcale in pognale Turke v hribe. Turki so pustili na boljše mnogo mrtvih in

ranjenih. Število turških čet znaša 1800 mož. Turki so vjeli 25 vojakov. Mesto se je vdalo brez vsakega boja. Polkovnik je takoj na to v imenu kralja proglasil otok kot zavzet.

Slovenska zemlja.

Občudovanja vredno razmerje med delodajalcem in delavcem.

(Dopis z dežele.)

Je že tako. Vsa naša pozornost je sedaj osredotočena na Balkan, vse naše misli so pri trpečih bratih, vsi naši pogovori imajo vojno na prvem mestu. Na same sebe smo v tem mesecu popolnoma pozabili, le tam in tam se vrže v javnost kaka nova nam napravljena krivica od strani naših javnih oblasti. Vendar pa se nikdo ne pobrine za te krivice, še manj da bi jih spravil na pristojno mesto, zakaj baš premale so še, da bi se jih vpoštevalo v sedanjem kritičnem času in to vedo krivice prizadevajoče oblasti, vedo, da so varne pred kontrolo, vedo, da jih nihče ne bo tirjal za odgovor in radi tega delajo mirno, a sistematično ne gledaje na desno, ni na levo. In tako se gode vnebovpijoče krivice in zlobovni delavcu-učitelju od delodajalca-dežele. Ne priobčimo tega zato, da bi vsa naša javnost ob čitanju prikimala temu in potem dalje spala; ne priobčujemo teh novih krivic zato, da bi naši poslanci — naj si so že te ali one stranke — stikali in brskali za predzrim pisemcem teh resničnih besed, ne, zato ne priobčujemo tega; temveč zato, da spozna vsakdo od najvišje ekscelence v deželi do najnižjega delavca, da nima Kranjska večjega trpinca, kot je učitelj, da spozna vsakdo, da je to njegova sramota, da je to njihna sramota, da je to naša, da je to največja deželna sramota, s katero se lahko ponaša samo blažena, »krasno napredujoča« Kranjska. Vsakemu je znano, da vsak delodajalec svojemu delavcu, takoj ko ga sprejme, nakaže tudi plačilo. Vsakdo ve to in tudi ve, da je in mora edino biti tako tudi prav. Drugače je seveda to z učiteljem in deželjo. Tu imamo slučaj, da služi mlado dekle, ki je komaj prišlo iz zavoda, že od 15. IX. 1912. pa sedaj bomo v decembru in še dosedaj ni dobila od svojega delodajalca za dva meseca in pol niti vinarja, niti ji ni plača nakazana za december. Pa kdo se za to zmeni? Saj je učiteljica in lahko trpi in mora trpeti vse baš zato, ker je učiteljica. Ali ni to sramota naša? Ali ni to sramota za deželo? Bog ve, kaj je vzrok temu? morda ja ne kake finančne težkoče? No pa če je denar za licenciranje živali, naj bi bil tudi za trpinca, ki pa je vsaj človek. Dalje je javna tajnost, da se mora za vsako storjeno akordno delo takoj plačati; to velja pri vseh obratih, a ne tako pri delodajalcu-deželi. Učitelji pončujejo v ponavljajni in vsakdanji šoli v višjih oddelkih kmetijstvo v posebnih urah, ki se običajno nagrade z beraškimi 50 vin. Dasiiravno je že od tedaj, ko so se poslali seznamu o številu ur in prošnje za nagrado t. j. od 15. VII. 1912 preteklo že skoro pol leta, vendar do danes še ni nihče prejel obljubljenega in po vsej pravici pripadajoče nagrade. Kje so še enaki slučaj, kje je obrat, kjer bi se godile delavcem take krivice, kot jim jih dela dežela Kranjska? Ali ni to največja deželna sramota? Vse to so reči, ki jih človek vidi in izve, če hodi z odprtimi očmi po svetu. Pa še marsikaj več. Slučajno se n. pr. pride v kmečko premožno hišo, kjer je tudi gostilna in se sliši pogovor med dekle in gospodarjem, ko se pogajata

za službo še za prihodnje leto. Dekla je navažno kmečko dekle, ni malo njma kake naobrazbe glede ročnosti. In gospodar ji je ponudil v denarju 120 K, dalje dve gornji in dve spodnji celi obleki; dalje 2 para črevljev, petero rut itd. celo balo. Če se računa vse skupaj je najmanjša vrednost vseh teh efektov 350 K, za hrano in stanovanje pa ji ni treba niti najmanje skrbeti. Sedaj pa odračunajmo koliko ostane provizoričnemu učitelju in še dalje onim zadnjega plačilnega razreda, torej od plače 800 K in 1000 K za obleko in za eventualnosti: Stanovanje, obstoječe iz skromno opravljene sobe, stane najmanj 12 K mesečno, za hrano daje minimalno 46 K, perilo 4 K, to znaša letno 744 K. Potemtakem mu ostane za obleko, čevlje in vse take malenkosti, ki morajo brezpogojno biti, borih 56 K, reči in se začudi šestinpetdeset kron od celega leta, odnosno zadnjega plačilnega razreda 256 kron in od predzadnjega 456 K. Torej po 7 do 10 letih pride ljudskošolski učitelj z naobrazbo srednjih šol tako daleč, da presega s svojimi dohodki kravjo dekle za 106 K na leto. Tako plačanim ljudem torej dolgujemo mi vsi vse svoje kar imamo. Kajti oni so zasejali v nas prva semena naobrazbe, oni so nam dali predpogoj za pot do naših ciljev, ki so vsekakor blažji in udobnejši, kakor so cilji trpinov, ki nimajo toliko, da bi si enkrat na mesec privoščili kozarec vina. Tem ljudem torej dolguje dežela ves svoj napredek: tem ljudem, učiteljem torej dolgujejo vsi tisti, ki brez vseh skrbi sede in se naslanjajo ob svoji imenitni službi; tem ljudem-učiteljem smo dolžniki vsi, ki smo kedaj hodili v šolo in toliko časa ostanemo nehvaležni dolžniki, dokler jih ne plačamo tako, kakor zasluži njih čeznatorni trud. Kajti ne plačuje jih dežela, plačuje jih vsak posameznik in torej vsi. Da pa se na tak način in s takim plačilom ne skazuje hvaležnost, je jasno. In dalje še gremo v svoji nehvaležnosti! Naženemo jih, če se oglase za svoj upravičene zahteve, z »ubogimi šomaštrici«. Ja, kdo pa je kriv, da so ubogi? Ali ni to vsakdo izmed nas sam brez ozira na politično prepričanje? Ali ni to več kot črna nehvaležnost, da plačujemo one, ki spravljajo našo mladino do boljše bodočnosti, da plačujemo one, ki imajo opravka, pa zelo mnogo opravka, z ljudmi slabše kot kravje dekle? Spoznajmo torej že enkrat svojo pregreho in plačujmo učitelja tako kot zasluži, ne enajsti, temveč deseti razred državnih uradnikov bodi prvi začetni razred učiteljev. Če je naša volja, jo morajo izvesti poslanci, ki vedo, komu se imajo zahvaliti, da so to, kar so. Storit pa moramo to takoj, ker sicer bo prepozno, in se bodo naše napake strašno množile nad nami samimi, še bolj pa nad našimi otroki, kar seveda nikdo ne želi. Prva stvar vsakogar, ki nosi v sebi človeško in hvaležnost polno srce, bodi, ne mirovati prej, dokler ne zaženemo od sebe te strašne sramote, te kranjske sramote.

Dostavek: Včerajšnje uradno poročilo poroča sledeče: Zastopstvo učiteljskih organizacij v Avstriji je bilo danes z več poslanci na čelu pri min. predsedniku in pri naučnem ministru in je prosilo, da se izvrši izpodbemba § 55, ki določa plačo učiteljev. Min. predsednik je rekel, da je stvar dež. zborov, da uredi plače. Politični dogodki motijo delo za učiteljsvo. Naučni minister je obljubil krepko podporo itd. To so le: besede, besede, besede — bi rekel Hamlet!

DNEVNI PREGLED.

Izjemno cenzurno stanje v Ljubljani. V Ljubljani vlada izjemno cenzurno stanje. Vlada se boji, da ne bi naše ljudstvo zvedelo resnice, vlada ne dopusti, da bi slovensko časopisje odgovarjalo na brezstidne laži Slovanom, zlasti pa nam Jugoslovanom sovražnega nemškega časopisja. Da doseže ta svoj namen, pleni cenzura danzadnevom ljubljansko časopisje in črta neumiljeno še to, kar brez ovire lahko prinašajo drugi časopisi. Včerajšnja konfiskacija našega lista je živ dokaz, da se je ljubljansko državno pravdnštvo s tako vneom poprijelo ukaza od zgoraj, da hoče izvršiti še več, kakor zahteva ukaz. Tri novice so bile včeraj zaplenjene. V brzojavnem poročilu »Konzularno delovanje konzula Prochazka v Prizrenu« nismo priobčili ničesar drugega, kakor včerajšnji nemški časopisi. Dobesedno isti

Žalost in jeza Otona Srebovca.

(Spisal Mirko.)

(Dalje.)

Prsti so se mu krivilili in z nemrlimi očmi je iskal nasprotnika. — Konec brega je ugašala svetilka in zdelo se mu je, da gleda izza ogle obraz. In ni se motil, bili so celo trije. »Sam!« je pomislil in lasje so se mu naježili. Upala je jeza in strah mu je lezel v žepe. »Oh, da bi bila ona, pa kaj če je ... varno ni.«

Med tem je prisopihal Pepče Omaka in gledal nekam plašno. Ni se še iztrgal iz odrevenelosti in še vedno je čul, kako praskajo kamenčki po steklu, kakor bi plezala zadnja ura po zidu v hišo. Saj ni čudno, da je bil v trepetu. Bila je noč in noč ima svojo moč.

»Ali bi šla pogledat, kdo je tam doli?« se je prebudil Srebovec, kakor iz težkih sanj in kazal skozi temo. Ali hrabri Pepče se je samo tesneje zavil v gorko suknjico in plaho molčal.

»Sam ne grem; kako, da so si dovolili kaki kuljoni šalo«, je menil trepetajoči Oton, kajti spodaj je še vedno videl, kakor da je glava ali celo več. Zdelo se mu je celo, da je nekdo zaključal in da je čul poleg ženske glas. Plesalo mu je po glavi, kakor jeseni listje po polju.

»Čakaj tovariš,« se je izdrl Omaka iz misli. »Tu imam nož na šest rezil iz pravega jekla.« In odprl je Pepče velik nož in ga potisnil Srebovcu v roko, da je izgledalo, kot bi nebeški Jupiter držal svetlih strel polno perišče,

»Sledim ti, kar ...« in beseda mu je zastala.

Šibila so se Srebovcu kolena, ko se je polagoma prestopal nizdol. Noge so bile kakor ukovane v tla, sopol je težko ... In v duši so mu vstajali krvavi pokoli, na nebu je sijalo solnce umazano od krvi. Spomnil se je Indijancev, režečih, divjih obrazov. Čul je bojni krik in hropenje umirajočih. Spreletevalo ga je vroče in mrzlo. Videl je sebe na iskrem šarpu, videl se je junaka, orjaka. Z levice je oklepal voljeno devico, ki je medlela od groze, v desnici pa je vihlet žareči meč, sekajoč besne, živalske obraze preganjalcev. Pa bil je junak in otel je devico, rešil viteško čast. Ko je odložil meč, ki je puhtel v krvi, se je prebudila ona in strmela. Ponosno je stal in čakal. Pala mu je na junaške prsi in objel jo je v brezmejni slasti ... Potne srage so mu stopale na čelo in nizko mu je klonila glava. Omahujoč je stopal po bregu, zabil je vse, prevzele so ga lepe sanje, da ni opazil niti, da je tovariš zaostal ...

IX.

Umakni se od tu,« je zašepetal Javor. »Sicer hodi počasi, vendar bo skoro tu. In tu na ogalu nas zapazi.«

Po prstih so skočili po drugi cesti, ki je vodila zloženje proti mestu. Tam je bila popolna tema. Od ceste pa so vodile med dvema ograjama stopnjice proti hišam.

»Tu se lahko skrijem,« je pristavila Ela. »Tema je, da se dalje seže kakor vidi. Živ krst me ne zapazi, če gre le za palec mimo mojega nosa. Vidva pa sprejmeta Srebovca.«

»Lepše bi pač bilo in podobilo bi se, da sprejmemo Srebovca vsi trije,« pristavi prigo-

varja Toporšak Eli. »To bi imelo pravi učinek in vžitek zanj in za nas. Tako ne bo komedija cela in tudi ne pri koncu. Dal, obrnimo se, bo prizor za bogove, ko nas uzre.«

Ali Ela je samo nagubanjila čelo in zamahnila z roko. Kak vzrok je imela, ni odgovorila in dolgo premišljevali ni bilo časa.

Tipaje je stopila po stopnjicah, Toporšak in Javor pa sta se obrnila in malomarno stopala nazaj. Prišla sta ravno pred hišo, v kateri je spalo marno oko čuvalcevo, ko sta zapazila postavbo Srebovčeve v medli luči. Umerila sta korak in pričela pogovor, kar tje v en dan ...

X.

Dvignil je glavo Srebovec, ker se mu je zdelo v onih sanjah, da čuje glasove. Pod svetilko ni bilo več obraza in nekam čudno ga je spreletelo. Razprhnile so se sanje, zavedel se je in skoro se je pokesal, da se je podal v to divjo, usodno noč. Toda, ustala je v duši zopet njena slika vsa lepa in svetla ter ga vabila. Stisnil je šesterezobno jeklo krčevito v pest in že je bil v dnu ...

Zmajalo se je nekaj na temni cesti in iz mraka je ustalo dvoje senc. »Sedaj!« ga je prešinilo skozi mozek in strah mu je skoro ohromel roki. A obrabil se je v trenutku, ni pogledal nazaj po tovarišu, ampak stopil proti neznančema ...

Kakor bi ga bil kdo udaril v podbrado, je zganil s telesom in korak mu je zastal. Spoznal je Toporšaka in Javora, ki sta v lahkem pogovoru šla brezskrbno svojo pot. Z dolgimi koraki je stopil mimo njih v senco. Zardel je do ušes in oprezno zaprl nož. Vendar se je

hvaležno ozrl v nebo, saj kamen, ki se mu je zavalil pred trenotkom na srce in ga pritisnil z vso silo, skoro v smrtni strah, je zdrčal hitro po pobočju in izgubil v vzdihu Srebovčevem. Saj so bili srečno preplašeni zlikovci in na cesti sta samo dva miroljubna človeka. Še enkrat je hvaležno vzdihnil, potipal nož, se naglo okrenil in odgovoril onadva. Modro sta se držala in ustavila korake, njemu pa je drhtela med govorom spodnja ustnica. Trudil se je, da bi govoril mirno ali prestani strah, misel nanjo, nista pripuščala.

»A ... Ali — nista nič vi-videla?« Trepetal je po vsem životu. Obrnil se je in poživžgal. Kmalu je vstal iz ozadja Pepče Omaka, privzdignil svoj štajerski klubček, prav spoštljivo pozdravil in ravno tako spoštljivo umolknil.

Nekaj časa so si stali molče nasproti. Bil je rande-vous, a bilo jim ni enako pri duši, čeravno jih je krila ista zvezdnata noč in sta bila po dva in dva tovariša. Bilo je pač v vseh dušah pričakovanje, toda kako različno. In tudi čustev ni manjkalo nobenemu, saj je zlati mesec ravno razbil mehko svetlobo nad speče mesto. Srebovcu je tolklo srce, da je je slišal in sam ni vedel čemu. Jezik se mu je zapletal. Kadar je hotel izgovoriti, ga je nekaj zgrabilo in rastla je v njem nestrpnost. Misli je, da prične kdo drugi govor, ali zamen. Toporšak in Javor sta zrla nekam ludomušno vanj, tako vprašujoče zraven, da je čutil, kot bi njiju pogleda pila njegovo kri. Kaj naj hoče, ko mu je bil jezik hrom. Nekam vroče mu je prihajalo, čutil je, kakor bi ta dva človeka vedela, čemu je prišel in kakov namen je imel. Mogoče sta opazila celo nož ...

brzljav se nahaja v včerajšnjem »Grazer Tagblattu«, »Zeitu« in drugih nemških časopisih. V drugi notici smo ožigotali hujškanje nemških listov, v tretji pa prinesli resolucijo, katera je bila sprejeta dne 24. novembra na manifestacijskem zborovanju dalmatinskih poslancev v Zadru. To resolucijo so neovirano priobčili vsi listi, nam jo je državni pravdnik zaplenil. Čudno, da nam niso zaplenili še dotične notice, v kateri smo poročali, da je v Berlinu te dni državnega pravdnika neki pes v nogo ugriznil. Gospodov državnim pravdnikom svetujemo malo več pameti. Sicer smo pač radovedni, kako bo zagovarjalo državno pravdnništvo svoje konfiskacije. Kaj moremo mi zato, če Srbi konzula Prochazke niso ubili kakor so poročali nemški listi, ampak je po poročilu konzula Edla, popolnoma zdrav. Zakaj mu pa niso dovolili, da bi se svobodno gibal, o tem se bo pa konzul Edi kmalu prepričal. Prijatelji! ne se prepričajte z zdravo pametjo, če je še kaj imate!

Poziv vladi. Povodom izjemnega cenzurnega stanja v Ljubljani je spregovoril včerajšnji »Slovenec« sledeče pametne besede na naslov vlade, s katerimi se tudi mi popolnoma strinjamo: Vlada je, kakor se vidi, izdala parolo, da se ima časopisje pleniti. Čudno pa je, da lahko »Reichspost«, »N. Wiener Journal«, »Deutsches Volksblatt«, »Grazer Tagespost«, »Grazer Tagblatt« in drugi te dni na skrajno brezvesten način hujškanje proti Slovincem in Hrvatom, češ da so to »notranji sovražniki« in s tem zagrešujejo delikt ščuvanja k sovražnosti nasproti drugi narodnosti, imenujejo naše poslance imenom »velezdajalce«. Ljudstvo razburja s tem, da dopovedujejo, da se zaradi albanškega vprašanja mora brezpopolno začeti vojska, s čimer naravnost delajo nasproti miroljubnim prizadevanjem avstrijske diplomacije in najvišjih faktorjev monarhije in zlasti ljudstvo gospodarsko oškodujejo. V to svrhu si vsi ti listi naravnost izmišljajo vesti o položaju in tako brezstidno lažejo, da se mora človeku gabit. Vse to vzbuja resen sum, da avstrijska nemško-nacionalna stranka hoče poloma, ki bi bil v prid nemškemu namenom, nikakor pa ne Avstriji. Ako se oglašajo za rešitelje naše domovine Wolffi, Wedre in podobni, je to skrajno sumljivo. Zato vlado pozivljemo, da tem hujškanjem stopi na prste in prepreči predvsem razburjenje ljudstva po zlaganih poročilih v nemškem časopisju. Jako čudno se nam tudi zdi, da vlada dopušča na Dunaju shode, katerim je »patriotizem« zgolj preteveza, njihov glavni namen pa je ščuvati proti Jugoslovanom, ki smo vsaj po besedilu zakona enakopravni in enakoveljavni in zato lahko zahtevamo, da se nas ne napada kakor da bi bili brezpravni sužnji v tej državi. Ako hoče vlada notranjega miru, naj prime v prvi vrsti nemško-nacionalne hujške.

Našim čitateljem se zdi mogoče čudno, da že dolgo ni poročila od našega Marsa iz Belgrada. To se nam samim zdi čudno. Že pred tremi dnevi nas je »Mars« telegrafično obvestil, da je odposlal poročilo o sprejemu kralja Petra v Belgradu — toda poročila ni. Ali je bilo konfiscirano, ali pa ga zadržujejo kje na pošti. Na vsak način nepotrebna šikana.

Glas iz občinstva. Gospod urednik! Kakor vidim, se je gospod cenzor spravil posebno na vas in vam ne pusti pisati o tem, kar bi mi radi čitali. Po Ljubljani se govori, da so Vas celo citirali na vlado in vam dali stroge zapovedi. Mi Vaši čitatelji imamo gotovo rajše polne kolone — kakor jih je imel »Dan« doslej — nego prazne — kakor jih ima sedaj, ko je začel vanj pisati državni pravdnik s svojim rdečim svinčnikom. Vemo, da je bilo tudi vam prej bolj povolji. Toda nič se ne jezite. Mi čitamo tudi iz praznih kolon; morebiti čitamo celo hujše stvari, nego ste jih Vi tja napisali. Zato kupujemo tudi konfiscirani »Dan«. Čez mesec dni, ko bo vse to končano — se bo itak izkazalo, da ste imeli prav — in na Bleiweisovi cesti, kjer je sami ne vedo, kam bi s konfisciranimi listi, bodo lahko pošteno zakurili peči in se bodo greti pri njih v letošnji hudi zimi. Pa zdravit! Prijatelj »Dneva«.

Poizkušeni atentat na avstrijsko vojno ladjo. »Edinost« poroča: Včeraj sta poizkušala dva dosedaj neznana lopova izvršiti atentat na novi avstrijski dreadnought, ki se nahaja v lačjedelnici pri Sv. Marku, da ga popolnoma opremijo za vojno službo. Kakor se pripoveduje, sta zločinca skušala na dnu ladje odpreti zaklopnice in spustiti vodo v ladjo, da bi se potopila. Enega lopova so aretirali in ga prepeljali na krov postajne ladje »Pantherja«, dočim pa se je drugemu posrečilo uiti. Natančnejših podatkov o celi stvari ni bilo mogoče dobiti.

Drobne štajerske novice. Tovarno uničil požar. Iz Šoštanja poročajo, da je izbruhnil zadnji nedeljo popoldne ogenj v La-pretovi tovarni za mizarske izdelke. Ogenj je tovarno popolnoma uničil. Škoda je tem večja, ker je bila velika množina izdelkov že pripravljena za odpošiljatev. Kako je ogenj nastal še ni določeno. — Pravico javnosti je podelilo naučno ministrstvo šulferajnski šoli na Pragerskem. — Imenovanje. Namestnika je imenovala za zastopnika naučne uprave v šolskem odboru obrtno-nadaljevalne šole v Celju nemškutarskega gimnazijskega ravnatelja Profta. — Zaprla so v Mariboru 26letnega mesarskega pomočnika Franca Čuješ, ki je v Krapini na Hrvaškem ukradel svojemu gospodarju precej denarja ter z njim pobegnil Čuješ je doma v Šmarju pri Jelšah. — Ogenj. V Zgornjem obrežju pri Mariboru so te dni zgorela gospodarska poslopja posestnika Emanuela Mydila. Škoda je več tisoč kron. Ogenj so baje zanetili otroci, ki so se igrali z vžigalicami. — Pri igranju s samokresom se poškodoval do smrti. Posestnik Fr. Kocmut v ptujski okolici je pustil, ko je šel na delo na mizi ležati nabit samokres. Samokres je dobil v roke 9letni Otmar Uršanko, kateri se je z njim igral. Samokres se je sprožil in naboj je Uršankota ranil v glavo tako hudo, da le isti čez dva dni na to v ptujski bolnišnici

umrl. — Tatvine. Konjski hlapec Franc Koren je svoji gospodnji Adeli Dečko v Gaberju pri Celju pokradel raznih stvari v skupni vrednosti okrog 300 kron. Ukradene stvari je znosil v mesto in jih tam razprodal. Izročili so ga celjski okrožni sodnji. — Iz Kozjake poročajo, da je posestniški sin Anton Rastohar iz Blance pokradel postajenčeničnikovi ženi Rozaliji Rajner v Rajhenburgu 70 komadov perotnine v vrednosti okrog 200 kron. Tatu so zaprli. — Nasilni fantje. V Selah pri Šmarju pri Jelšah sta te dni vdrla fanta Franc in Leopold Ojsteršek v hišo zakonskih Gajšek. Bila sta oborožena s poleni in sta Gajšekovi ženi grozila, da jo ubijeta. Franc se je res tudi spril nad njo ter jo pretepal. Prizanesel tudi ni otroku, katerega je imela Gajškova na rokah. Otrok je dobil precej poškodb. Ko je na ženinke klice pritekel mož in 14 letni sin, sta nasilneža pobegnila. Med begom pa sta na Gajškovem vrtu porezala še precej mladih drevesc. Dejanje sta baje izvršila iz maščevanja. — Mačke se spravile na mrljčar. V Brebrovniku pri Ormožu so našli te dni v veži domače hiše mrtvega posestnika Jožeta Laha. Sin je šel po mrljčarke ogleda in pustil ta čas očetovo truplo ležati v veži. Ko je prišel nazaj, je našel pri truplu tri mačke, ki so glavo že tako razmesarile, da jo ni bilo več spoznati.

Trbovlje. Opozarjamo še enkrat naše Trbovličane in okoličane na nedeljski gledališki večer, katerega priredi moška podružnica CM. ob polu 8. zvečer v dvorani g. Forte. Razum igrice »Ne kliči vraga«, francoske veseligrice »Edgarjeva sobarica« nam je obljubil sodelovanje sam poglavar Abesincev s svojo »Črno paradno stražo«. Razum vsakdanjih obrazov bode imeli priliko viditi simpatične obraze črni vojniki iz daljne Abesinije, z njihovo narodno himno. Nihče naj ne zamudi prilike si ogledati te junake v njihovi narodni noši. Čisti dobiček je namenjen prepotrebni CM. družbi.

Plesne vaje celjskega »Sokola«. Telovadno društvo »Sokol« je priredilo za letošnjo sezono plesne vaje, ki se vršijo vsako nedeljo od 4. do 6. ure zvečer v dvorani »Sokolskega doma« v Gaberjih, Upamo, da bo mladina plesne vaje pridno posečala.

Žalosten konec prepira. Janez Strgar je star 26 let, po poklicu je drvar in je pristojen v Gorje na Gorenjskem. Velik vinski bratec je. In kadar ga ima Strgar pod kapo, je grozno nasilen in bojevit. Bojevit do skrajnosti. Dne 6. oktobra 1912 je popival v Pogačnikovi gostilni v Krnici v družbi Antona Žvana. Kakor je že navada, se pri pijanci napravi prepir. Tako sta se tudi Strgar in Žvan pošteno sprla. Strgar je šel prvi iz gostilne. Naenkrat pa je začutil v sebi silno bojevitost in je Žvana pozval po fantovski navadi na dvoboj, to se pravi, Strgar ja zakričal Žvanu, naj je pride ven iz gostilne, če ima kaj korajže. Žvan je imel korajže in je prišel iz gostilniške sobe s steklenico v roki. Komaj ga je Strgar zagledal, se je zapodil v Žvana in ga je vdaril z nožem po obrazu. Nato je prijel še poleno in vdaril z njim Žvana po glavi. Udarci je bil tako močan, da se je Žvan zgrudil takoj na tla. Zaradi krvavitve možgan, je Žvan umrl. Strgar pa je stal včeraj pred ljubljanskim porotnim sodiščem. Obdolženec se je izgovarjal s silobranom. Porotniki so na vprašanje glede uboja, to soglasno zanikali in na vprašanje glede prekoračenja silobrana so odgovorili z devetimi glasovi z da in s tremi ne. Nato je sodišče obtožnico oprostilo.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu. Predvčerajšnjem je stal pred novomeško poroto 26letni železniški delavec Maks Erhart, ki je bil obtožen zaradi umora, izvršenega na Neži Jurman, 80letni užitkarici iz Gabra. Obtoženec je dne 24. junija v namenu okraštati staro, vdaril to z motiko po glavi in ji prizadejal težko telesno poškodbo. Ker pa je Jurman vsled te poškodbe dobila tudi otrplost možganov in je 11. septembra zaradi tega tudi umrla, je stal obtoženec Erhart pred poroto. Na vprašanje glede ropa in umora so porotniki soglasno odgovorili z da. Državni pravdnik je predlagal smrtno obsodbo, zagovorniki je prijavili ničnostno pritožbo. Predsednik senata je nato razglasil obsodbo na smrt na vislicah. Erhart je sprejel razsodbo brez vsakega razburjenja.

Mariborski koleadar. Znana narodna trgovina Weigl v Mariboru je izdala primeren kmečki koleadar za nizko ceno 50 vinarjev. To je prvi poskus in upamo, da se bo dobro obnesel. V koleadarju najdemo lepe članke poučne in zabavne vsebine: o sokolstvu, o slovanstvu, o časopisju, o gledališču, seznam narodnih trgovin itd. Za okolico Maribora bodo važni posebno oglasi, po katerih naj se Slovenci ravnaajo.

Divadlo. Izšla je 3. števec tepe češke revije, ki prinaša lep pregled o slovenskih gledališčih. Važno so tudi ilustracije, ki kažejo znamenitosti sedanjih slovenskih odrov. Poleg člankov imamo v njem recenzije in poročila. Med drugim je v njem poročilo o Zvezi slovenskih dram, društev.

Požigalec prijet. Predvčerajšnjem zjutraj je orožništvo prišlo 42letnega posestnika Jurija Rieglerja, ki je bil na sumu kot požigalec lastne hiše, ki je pred tednom vsa do tal pogorela. Orožništvo je dobilo anonimno pismo, v katerem se navaja Riegler kot požigalec. Njegove realitete so bile pri »Foincieri« zavarovane na 70.000 K. Poleg tega ima Riegler še eno posestvo, ki je tudi zavarovano na 60.000 kron. Leta 1903, je nastal tam požar, ki je zahteval tudi človeške žrtve. Takrat so vsa dejstva govorila proti Rieglerju in sodišče ga je zaprlo. Ker pa se mu krivda vendarle ni mogla natančno dokazati, so Rieglerja zopet pustili iz preiskovalnega zapora. Toda vkljub temu niso izginile govorice, da je Riegler takrat sam zažgal. Ko se je pred enim tednom zopet zvedelo za požar na Rieglerjevem posestvu, so se one govorice oživile in oblastim so prihajala pisma, ki so dolžila Rieglerja kot požigalca. Orožništvo je o tem pridno poizvedovalo. Že med požarom se je izkazalo, da je nekdo hišo zažgal in da ni nastal ogenj vo

nesreči. Požarna bramba je namreč našla mala vrtica dimnika odprta, ki pa se po izpovedbi dimnikarjev niso mogla sama odpreti. Ta vrtica pa so držala na eni strani tudi v pod, kjer je bilo seno. Poleg tega so našli poleg dimnika cel šop prižgane slame in dišalo je tudi po razlitem pretroleju. Preikava se sedaj peča s tem slučajem in z onim, ki se je zgodil pred devetimi leti.

Smrten padec s poda za seno. 55letni hlapec Maks Kainz, ki je služil pri gostilničarju Florijanu Cimermanu, je šel te dni na pod po seno. Ker je bila tam tema je prišel do neke široke odprtine, katere ni videl in je padel skozi njo tri metre globoko. Njegov gospodar ga je našel naslednje jutro mrtvega. Truplo Kainzovo, ki si je popolnoma razbil lobanjo, so odnesli v mrtvašnico.

Velike lesne tatvine. Že dalj časa se je v tovarni za cement v Zidanem mostu kradel v veliki množini les. Te dni pa je zapazil nočni čuvaj, ki je uslužben pri tovarni, dvoje fantov, ki sta odnašala iz tovarne les. Spoznal je v obeh delavca Jožeta Flisa in Franceta Šmarčana. Pri hišni preiskavi so našli na dvorišču in v kleti cele skladovnice ukradenega lesa v ceni 1000 K. Oba tatinska tiča so izročili sodišču.

Santomora. Brezposelna dekla Marija Unterberger, ki je stanovala pri svojem očmu je vsled nekega domačega prepira popila veliko množino lizola. V nezavestnem stanju sta komaj 17 let staro deklico spravila dva stražnika v rešilni voz, ki jo je odpeljal v Štefanijsko bolnišnico v Gradcu. — 18letni delavčev sin Roman Unterberger se je po prepiti noči obesil v gozdu blizu poslopja njegovih staršev. Njegov brat ga je našel že mrtvega. Unterbergerja je njegova mati pošteno ozmerjala zaradi popivanja; fant pa si je vzel to tako k srcu, da je šel v bližnji gozd in se tam obesil.

Premeten goljuf. Te dni je prišel k posestniku Nadišerju iz Kracelj neki neznan mož s poročilom, da se je njegov sin vrnil iz Amerike, da je sedaj v Gradcu in da je zadel srečko na 22.000 K. Ker pa njegov sin nima dovolj denarja, da bi srečko rešil, naj se pelje Nadišer z njim v Gradec. Poslednji je temu res verjel in oba sta se s prihodnjim vlakom odpeljala v Gradec. Tam sta šla v neko gostilno, kjer je Nadišer dal neznanca 80 K, da bi rešil srečko. Ta je res pobasal denar v žep in odhitel iz gostilne, kamor pa se ni več vrnil. Ko je Nadišer videl, da neznanca ni od nobene plati, in ko je tako spoznal, da je ogoljufan za 80 K, je celo stvar naznanil policiji, ki sedaj zasleduje premetenega goljufa.

Ljubljana.

— **Ljubljansko učiteljsko** bo volilo danes popolne ob dveh v »Mestnem Domu« dva zastopnika in dva namestnika v mestni šolski svet. Kandidatje naprednega učiteljskega so: Janez Levce, Juraj Režek, Fran Črnagoj in Marija Mehle. Klerikalci nameravajo pa voliti Janka Nepomuka Jegliča, Jos. Cepudra, Gustava Pirca in Adolfa Sadarja. Radovedni smo, kdo bo imel tako malo časti, da bi mogel voliti Janka Nepomuka Jegliča, ki je zaradi kaznjivega in nečastnega dejanja v preiskavi. Takemu lahko rečemo: »Povej mi, s kom občuješ in povedal ti bom, kdo si.«

— **Profesorska narodnost.** Ljubljansko učiteljske je po zaslugi naše potrpežljivosti še vedno nemško. Učiteljski zbor je pa menda popolnoma slovenski. Zato ne razumemo, zakaj bi moral ta učiteljski zbor za svojim umrlim tovarišem Slovincem izdajati — nemško-slovenski parte. Malo več narodnega ponosa bi lahko imeli tudi slovenski profesorji — saj ni treba, da bi bila njih narodnost strogo c. kr. profesorska.

— **Tak ton — pravi ton.** — Gospod urednik oprostite, ker radi odsotnosti nisem mogel takoj odgovoriti na »Tak ton«. Pred vsem sem dobil vendar zadoščenje, ker gosp. dopisniki dasiravno razžaljeni, so nam vendar priznali stvarnost naše pritožbe, in samo »Ton« jim ni po volji. Naravnost napačno se mi zdi naziranje dopisnikov, da se naj obrnemo na pravo pot, to je »urad« ali k »županu«. Zato si dovoljujemo vprašati, ali smo si izvolili svetovalce, da bodo zastopali koristi davkoplačevalcev, ali da nas bodo pošiljali k županu? Dalje se pravi, da delujejo na tilhem. Če se jih pa tem potom opozori na tudi od njih priznane nedostatke, pa se imenuje to kričanje in demonstracije, mesto storiti svojo dolžnost in paziti na občno korist. Mislimo, da imajo občine svoje svetovalce zato, da skrbijo za korist prebivalcev in ne za »parade, šimelne«. Zatorej požurite se in delujte javno ter ne pošiljajte nas k županu, ker potem bi moral župan imeti uradne ure cel dan, in to ni naša, ampak njih dolžnost toliko časa, dokler imajo mandat. Naš gosp. župan je dosti uslužen in vse rad napravi, če je mogoče, samo da ga opozorite. Koliko cenimo delo od »Eseles«, mislimo, da ste že razsodili iz prvega dopisa. — Gospod urednik, Vam, odnosno Vašemu listu, pa hvala za objektivnost. Prizadeti.

— **Iz gledališke predstave.** Danes v četrtek (nepar-predstava) se četrtrič v sezoni ob znižanih cenah poje Verdijeva velika italijanska opera »La Traviata«. V soboto se »La Traviata« ponovi za par-abonante. — **V nedeljo popoldan** bo druga otroška predstava. Upozori se velezabavna igra »Pogumni krojaček«. — **V nedeljo zvečer** opereta »Boccaccio«.

— **1500 K je izgubila** včeraj neka ženska na ljubljanskem kolodvoru. Revica je zmešana vsled brezvestnih hujškarij dvignila svoj varno naloženi denar v hranilnici, ki ga bodo sedaj zvižali tatovi, kateri so sedaj najboljši razširjevalci vseh neosnovanih govoric, da ni v hranilnicah varno naložen denar.

— **Pamet, ljudje pamet!** Brezvestneži hujškajo ljudstvo po mestu in deželi, da bodo ljudje izgubili svoj v hranilnicah in posojilnicah naložen denar, da naj ga zaradi varnosti vzamejo iz hranilnic in posojilnic in spravijo doma. Ljudje, bodite vendar prepričani, da Vam Vašega denarja ne more država nikdar vzeti, tudi če bi bila vojska. Če bi smela država vzeti denar iz

hranilnic, bi Vam ga smela vzeti tudi doma, bi smela Vam vzeti tudi Vaše domove, Vašo premoženje in nepremično blago. Vojske pa sploh niti ne bo, in so vse varnostne priprave, ki jih je ukrenila država, naperjene le proti nepremišljenim dejanjem, ki bi jih utegnili povzročiti tuji lastniki in našim železnicam razni ljudje, ki nimajo ničesar izgubiti. Brezvestni hujškači se pa rekrutirajo po večini iz propalih ljudi in tatov, ki nagovarjajo lahkoverno ljudstvo, naj dvigne iz hranilnic svoj varno naložen denar, da bi ga potem lahko doma pokradli, kakor se je že doslej tolikokrat zgodilo.

Prva razburjenost med ljudstvom, ki je začelo iz hranilnic in posojilnic dvigati svoje prihranke, se je že pomirila in mnogi so denar, ki so ga dvignili, že zopet naložili. Prav je tako, da se ljudstvo podučiti in se obvaruje nepotrebnih potov, izgube na obrestih in tudi nevarnosti, v katerih se nahaja, če ima denar spravljeno doma. Veseli nas to dejstvo tolikanj bolj, ker je prišlo do zavesti priprosto ljudstvo, ki mu ni zameriti njegove zmedenosti, ko so mu prihajale na uho razne hujškajoče in vznemirljive vesti. Čudimo se pa in žalostno je, da so verjeli takim vestem tudi mnogi, ki se prištevali k »inteligenci«!

— **Mestna hranilnica ljubljanska** je izdala na naslov občinstva sledeči razglas. — Ker slišimo, da se ljudje begajo in mislijo, da je najbolje, da denar iz hranilnice vzamejo in ga doma spravijo, naznanjamo svojim ulagateljem naslednje: V hranilnici je denar popolnoma varno naložen tudi takrat, ako bi bila vojska, kajti v hranilnici imajo naložen denar c. kr. sodišča za varovance in nedoletnike in ga ne jemljejo iz hranilnice. Hranilnica ima razposojen denar na posestva in tu ona ne izgubi niti vinarja, zato tudi ulagatelji ne morejo izgubiti niti vinarja, posebno pa še zato ne, ker mestna občina ljubljanska jamči za vse uloge. Če pa sodišča zaupajo denar hranilnici, smejo ga še bolj zaupati zasebniki. Tudi se hranilničnega denarja ne sme nihče polastiti, kajti minister je izjavil v državnem zboru, da se vlada ne bo nikdar polastila tujega premoženja in da tudi nima nobene pravice do tega. Kdor ne potrebuje denarja, stori najbolje, da pusti denar v hranilnici, ker je tu najbolj varno naložen. V Ljubljani, dne 26. novembra 1912, Ravnateljstvo Mestne hranilnice ljubljanske. Ker je vojna nevarnost sedaj minila, se prosi občinstvo, naj upošteva ta razglas.

— **Nesreča.** Včeraj zvečer se je zgodila v bližini Zelene jame velika nesreča. Tovorni vlak je podrl na tla vojaka Antona Prezla, ki služil pri 27. domobranskem polku. Kolesa so mu razmesarila levo nogo. Nesrečnega so odpeljali z rešilnim vozom v garnizijsko bolnico.

— **Za rdeči križ balk. držav** so zbrali ljubljanski učiteljskiški K 11.40. Živeli.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes zadnji dan velezanimivega vsporeda. Nihče naj ne zamudi ogledati si ga. Popolen uspeh je dosegla krasna, ganljiva drama »Tragedija matere«. Nadalje dopada še zanimiv Pathe Jurnal in komična učinkovitost »Maks je bahač«. Jako nežna slika je poletne vaje v Redham-u. — Jutri v petek specialni večer z dramo v 2 delih »Edita, hčerka njegovega šefa«. — V soboto: Vojna poročila iz Balkana in židovska drama IV. zapoved.

— **Izobraževalni klub v Ljubljani** naznanja svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom, ki se vrši dne 4. decembra 1912 ob 8. uri zvečer v Prešernovi sobi restavracije pri »Novem svetu« na Marija Tereziji cesti. Vabljeni so vsi člani in somišljeniki.

— **Društvo slovenski trgovskih sodrušnikov** naznanja, da se prične redni pouk za laščino v četrtek 28. t. m. točno ob pol 9. zvečer v društvenih prostorih Prešernova ulica (pri Perlesu). Članj, kateri nameravajo pouk redno obiskovati, in se doslej še niso prijavili, pristopijo lahko isti večer.

— **Loterijske številke.** Brno: 79, 18, 42, 80, 53.

— **Najboljši češki premog** dobiš po zmerenih cenah kakor v premogokopih v Novi ulici št. 3. Glej inserat.

Dobri nasveti

po lastnih skušnjah napisal in slovenskim urednikom v težkih časih nasvetoval Lipe Figl.

V BELGRADU.

Belgrad, 27. novembra. Vsi rezervni častniki, ki še niso bili poklicani pod orožje, so dobili poziv, da se imajo zglasiti tem 24 ur v Belgradu.

ZADNJI BOLGARSKI POZIV.

Sofija, 27. novembra. Letnik 1914 je za 3. decembra 1912 poklican pod orožje.

POSLOVNA ZBORNICA.

Dunaj, 27. novembra. Na današnji seji avstrijske poslovne zbornice je bila predloga o razredni loteriji sprejeta v drugem in tretjem branju. Koncem seje je prišlo v zbornici do zelo viharnih prizorov. Poslanec vitez Pautz je predlagal, naj se z razpravo o predlogi glede spremembe poslovnika preloži na jutranjo sejo. Po glasovanju je predsednik Pernerstorfer izjavil, da je predlog sprejet. Večina je odločno protestirala proti temu. Pri štetju glasov je predsednik Pernerstorfer konstatiral, da je predlog sprejet z 207 proti 92 glasovi. To je razburilo vihar ogorčenja pri poslancih S. L. S., Rusinih in čeških radikalcih. Opozicija je vpila, da je glasovanje falzificirano. Konečno je Pernerstorfer konstatiral, da se je pri glasovanju zgodila pomota. Pautzev predlog je na to propadel s 150 proti 149 glasovom. Na to je nastal mir.

Dunaj, 27. novembra. Na današnji seji poslovne zbornice je notranji minister baron Heinold z ozirom na vesti, da bo država konfiscirala v bankah, hranilnicah in posojilnicah naloženi denar, izjavil, da so vse te vesti popolnoma izmišljene. Denar v hranilnicah je popolnoma varno naložen, ker tudi v slučaju vojne nevarnosti nima nikdo pravico, konfiscirati zasebni denar, ki je naložen po hranilnicah, posojilnicah in bankah. Baron Heinold je tudi naglašal, da je treba prebivalstvo posvariti pred neprevidnimi koraki, od katerih imajo škodo samo vložniki.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Mali oglasi.

Išče se malo stanovanje, kuhinja, 2 sobi. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno« pod šifro Stanovanje.

Proda se lepa salonska garnitura s preprogo, krasno Trumeau zrcalo, šivalni stroj itd. Povpraša se v gostilni Belič, Dunajska cesta št. 8.

Premog

izborni češki, ki prekaša vse druge vrste premoga tu, v velikih, srednjih ali manjših kosih, se po izredno nizki ceni takoj odpošilja vsaka množina vagonov. Prodajna pisarna češkega premoga in briketov: J. Paulin, Ljubljana, Nova ulica št. 3.

Brzjavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

Advokat Fr. Kobler

je ustanovil svojo pisarno v Ljubljani Sodna ulica 4. (Vodnikova hiša).

Lepa prilika za nakup lepe hiše

z dobro idočo gostilno in žganjetočom, ter tobakarno, lepo kletjo za vino, lepim gospodarskim poslopjem in svinjskimi hlevi; poleg tega štiri orale njiv in travnikov, ena njiva za stavbišče, vse na jako prometni okrajni cesti, oddaljeno 5 minut od trga in železniške postaje, se takoj proda za 24.000 K, 6000 K pa ostane lahko vključeni. — Izvršilna prodaja se vrši dne 7. decembra 1912. Torej kupci pozor!

Nadaljna pojasnila daje IVAN KOSI, Smarje pri Jelšah, Spod. Stajersko.

Rabljen pisalni stroj

se po ceni proda. — Vprašanja naj se naslovijo pod »Pisalni stroj 100« na »Prvo anončno pisarno«.

Posebna specialiteta likerija

Posebna specialiteta likerija

Gramofonske plošče

Plošče preje K 4. — sedaj samo K 1.95. Velikanska zaloga gramofonov! Zablajate cenice! 25 cm velike, dvostranske, priznane najboljših znamk prodajam radi velike zaloge pod last. ceno

K 1.95 K

Fr. P. Zalec, Ljubljana Stari trg 9

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Dobrotvorniteljno društvo 'BLAGODAT' v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot edino društvo te vrste na Kranjskem. Društvo ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim rednim članom. Čimveč je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtnem slučaju. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih mestih, da so najboljša humanitarna podporni društva, katera na podlagi vzajemnosti za male prispevke članov, izplačujejo velike posmrtnine. Prospekte in natančna pojasnila daje brezplačno

društvena pisarna v Ljubljani, Mestni trg št. 13, I. nadstropje.

Vsak petek sveže morske ribe

iz Severnega morja: Kabliau kg 80 v; Šole (Schollen) kg 90 v; Morski losus (Seelachs) kg 90 v; Rdeči jeziki (Rotzungen) kg K 1.10; Vahuja (Schellfisch) K 1.10; Angler K 1.20

v trgovini s špecerijskim blagom T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

!! Sijajna zmaga !!

v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospode raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Seznam ljubljanskih javnih knjižnic in čitalnic.

Knjižnica, zavod, čitalnica.	Odprto.
Licejska knjižnica (v prostorih II. državne gimnazije).	Vsak dan izven nedelj in praznikov od 10—12 dop. in od 2—4 popoldne (izven ponedeljka).
Knjižnica ljubljanskega mestnega arhiva (na magistratu).	Vsak dan od 9—12 dopoldne.
Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica in čitalnica (v Wolfovi ulici).	Knjižnica v nedeljo in praznik od 9—11, vsak dan od 5—7 1/2. Čitalnica v nedeljo in praznik od 9—12, vsak dan od pol 4—8 zvečer.
Javna ljudska knjižnica gosp. naprednega društva za Sentjakobski okraj (v Dragatinovi hiši).	V nedeljo od 10—12 dop. Vsako sredo od 7—9 zvečer.
Javna ljudska knjižnica polit. in izobraževalnega društva za dvorski okraj (Pred igriščem št. 3).	V nedeljo od 10—12 dopoldne, v sredo od pol 7—8 zvečer.
Javna ljudska knjižnica za napredno politično društvo za kollejski okraj. (Pri Rusu na Marije Terezije cesti).	Odprta vedno.
Ljudska knjižnica Sokola I. (v društvenih prostorih na Taboru).	Odprta v torek, četrtek in soboto od 8—9 zvečer.
Slovenska Matica (Kongresni trg).	Uradne ure od 9—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.
Deželni muzej (Rudolfinum).	V nedeljo od 10—12 in v četrtek od 2—4 za vse brezplačno. Sicer vstopnina 60 vin. Muzejska knjižnica ob uradnih urah od 8—1 dopoldne.

Zaradi vojne bi n. pr. morali poročati sledeče: Popolnoma prav imajo nemški listi, da se tako ženejo za vojno. Mi smo popolnoma njih mnenja. Besede graškega »Tagblatt« so popolnoma resnične. (NB. Zato ima ljubljanski cenzor ta list tudi vsak dan jutraj na svoji mizi.) Oni slovanski listi, ki se z graškim »Tagblattom« ne strinjajo, pač kažejo svoje protidržavno nagnenje. To je pač žalostno znamenje v teh resnih časih, da se v državi najdejo listi, ki so proti volni. Posebno slovansko časopisje piše tako, da se jasno vidi, kam gredo misli in želje naših slovanskih državljanov. Vlada bo morala takemu pisanju kmalu konec napraviti, sicer bo prepozno. Mi smo za vojno — to ni nikako hujskanje, ampak to je naša sveta državna dolžnost — biti ali nebiti, — to je vprašanje — in ni dvoma, kaj je boljše. (Tako bi pisal jaz.)

O dalmatinskih mestih bi morali poročati sledeče: Vlada je razpustila vsled manifestacij srbskega prebivalstva mestne zastope raznih dalmatinskih mest. Vlada je popolnoma prav storila, ker se na ta način vzgaja patriotični čut v naših meščanskih masah. Ona mesta v Dalmaciji so s tem tudi popolnoma zadovoljna in prebivalstvo je povsod komisarjem priredilo navdušene ovacije. V nedeljo so se vršili po vseh mestih veliki shodi, ki so bili pravi dokaz patriotičnega navdušenja. Na shodih so se sprejele resolucije, v katerih se strogo napadajo prejšnji mestni zastopi, ki niso zabranili srbo-filskih demonstracij. V resolucijah se izraža tudi zaupnica Cuvaju. Kakor se šliši, poidejo kmalu cele meščanske deputacije k komisarjem. Ena taka deputacija je že šla in je nosila polna navdušenja vladnega komisarja na ramah — kakor zadnjič hrvatski kmetje Cuvaju. To je dokaz, da je naše ljudstvo vneto za vse dobro in da so nasprotni glasovi le pobožne želje onih nezadovoljnih elementov, ki hočejo v naši javnosti širiti laži. V Dalmaciji vlada torej popolna zadovoljivost. — Iz zanesljivega vira se nam celo poroča, da mestni zastopi niso bili razpuščeni, ampak so se sami razšli, ker so videli, da ne spadajo na svoje mesto. Ta vest se še ne potrjuje.

Tako bi jaz poročal, gospodje, na vašem mestu in upam, da bi bili z menoj zgoraj in spodaj popolnoma zadovoljni.

Najnovejša telefonska in brzjavna poročila.

AVSTRIJSKO - SRBSKI KONFLIKT.

Dunaj, 27. novembra. Današnja »Zelt« poroča o situaciji sledeče: Od treh točk, to je afera Prochazka, avtonomija Albanije in vprašanje srbskih luk ob Jadranskem morju, katere tri točke tvorijo avstrijsko-srbski konflikt, se je afera Prochazka in vprašanje avtonomije Albanije rešilo v popolno zadovoljstvo monarhije. Kar se tiče vprašanja srbskih luk ob Jadranskem morju, so dosegli Srbi za enkrat ta uspeh, da se bo vprašanje rešilo šele po končani balkanski vojni. Mednarodna situacija se je radi tega znatno zboljšala, posebno ker se je Rusija začela približevati Avstriji. »Zelt« zatrjuje, da je velika nevarnost sedaj že odstranjena.

PASIČ O AVSTRIJSKO - SRBSKEM KONFLIKTU.

Belgrad, 27. novembra. Ministrski predsednik Nikola Pasič je danes izjavil, da je trdno prepričan, da se bo avstrijsko - srbski konflikt v polnem obsegu rešil mirnim potom.

AFERA PROCHAZKA.

Belgrad, 27. novembra. Tiskovni urad srbskega zunanjega ministra poroča: Vsa poročila, ki govore, da je sedanje bivališče avstrijskega konzula Prochazka neznan, in da je bil konzul celo umorjen, so popolnoma izmišljena. Konzul Prochazka se nahaja v Skoplju in je pri najboljšem zdravju. Konzul Edel je v spremstvu sekcijskega svetnika Rakica odpotoval v Prizren.

Belgrad, 27. novembra. Konzul je iz Mitrovice, kjer se je nekaj časa mudil, odpotoval v Skoplje, jutri pa nadaljuje svoje potovanje v Prizren.

OBLEGANJE DRINOPOLJA.

Sofija, 27. novembra. Vsi dosežani poskusi turške posadke, izpasti iz mesta, so se popolnoma ponesrečili. Bolgari in Srbi so Turke vedno pognali nazaj in zavzeli že več važnih novih pozicij. Neki vjetci armenski zdravnik je izjavil, da je Turkom hrana že popolnoma pošla in da je pričakovati vsak čas padca trdnjave.

MIROVNA POGAJANJA.

Sofija, 26. novembra. Po poročilih, ki so došla semkaj, skušajo Turki razprave na vse mogoče načine zavleči. Bolgari so radi tega sklenili, da bodo zahtevali takojšen odgovor, sicer prično na mestu z energično akcijo pri Cataldži. Splošno se smatra, da so diletorične tendence le turški maneuver, ker skušajo Turki doseči kolikor mogoče ugodne mirovne pogoje.

Sofija, 27. novembra. Vsled poskusov raznih vevlasti, da bi se končala mirovna pogajanja med Turki in balkansko zvezo vršila na evropski konferenci, izjavljajo bolgarski listi: Bolgarska stoji odločno na tem stališču, da se ima rešiti mirovno vprašanje direktno med balkansko zvezo in Turčijo. Balkanska zveza tozadevno na evropsko konferenco nikakor ne bi privolila. Bolgarska bi v končno rešitev likvidacije Turčije na evropski konferenci privolila le v tem slučaju, ako dobi že v naprej zagotovilo, da bo kongres sankcioniral mirovno pogodbo med Turčijo in balkansko zvezo.